

Alexi Niemi

KIELLETY ALLE 30-VUOTIALTA?

Nuorten tamperelaisten kuntavaaliehdokkaiden ajatuksia
kuntavaikuttamisesta vuonna 2021

Johtamisen ja talouden tiedekunta
Kandidaatintutkielma
Kesäkuu 2021

TIIVISTELMÄ

ALEKSI NIEMI: "Kielletty alle 30-vuotiailta? Nuorten tamperelaisten kuntavaaliehdokkaiden ajatuksia kuntavaikuttamisesta vuonna 2021"

Kandidaatintutkielma, 28 sivua 1 liite (1 sivu)

Tampereen yliopisto

Hallintotieteiden tutkinto-ohjelma, kunta- ja aluejohtamisen opintosuunta

Tutkielman ohjaaja: Ari-Veikko Anttiroiko

Toukokuu 2021

Vuoden 2021 kuntavaalit herättävät taas aina ajankohtaisen keskustelunaiheen nuorten poliittisesta aktiivisuudesta ja innostuksesta vaikuttamiseen kotikunnassaan. Nuoret äänestävät ikäluokista verrattain vähemmän ja nuoria ehdokkaita on muihin ikäluokkiin verrattuna vähiten. Tämä tutkimus selvittää tamperelaisten keväällä 2021 kuntavaaleissa ehdolla olevien nuorten näkemyksiä kuntavaikuttamisesta. Haastattelujen motivaatio ja mahdolliset esteet ehdolle lähtemiseen ovat yksi tutkimuksen teemoista. Tutkimuksessa pyrittiin selvittämään nuorten vaikuttamismahdollisuuksia politiikassa sekä miten heitä saisi aktiivisimmin mukaan vaikuttamaan. Lisäksi koronapandemian luomat vaikutukset ehdolla olemiseen ovat tutkimuksen aiheena. Kaikkia edellä mainittuja teemoja käsitellään tutkimuksen analyysiosiossa.

Tutkimus toteutettiin laadullisen tutkimuksen metodein. Aineisto kerättiin haastattelemalla neljää 18–29-vuotiasta nuorta tamperelaista kuntavaaliehdokasta, jotka opiskelevat Tampereen yliopistossa. Haastattelut toteutettiin huhtikuussa 2021 yksilöittäin teemahaastatteluina. Aineiston analyysi toteutettiin aineistolähtöisellä sisällönanalyysillä. Haastattelukysymysten pohjalla oli teoreettinen viitekehys, johon sisältyi katsaus kuntavaaleista toimintakenttänä nuorilla ehdokkailla, nuorten vaikuttamistapojen ja poliittisen osallistumisen analyysi sekä katsaus siihen, miksi nuoret äänestävät vähemmän.

Haastatteluaineiston perusteella nuoret olivat erittäin motivoituneita vaikuttamaan paikallispolitiikkaan. Ehdolle lähtemistä koettiin helpottavan paikallispolitiikan konkreettisuus ja matala kynnys ehdolle lähtemiselle. Estäviä tekijöitä nuorille ehdokkaille oli leimautumisen pelko, negatiivinen keskustelukulttuuri ja häirintä. Lisäksi nuorille ehdokkaille oli suurempi kynnys lähteä ehdolle, sillä ehdokkaan ikä ja kaupungissa asuttu aika vaikuttivat siihen, millaiset mahdollisuudet ehdokkaalla on ollut kerryttää osaamista ja verkostoja kaupungissa.

Johtopäätöksenä todettakoon politiikan olevan nuorille lähestyttävämpää, jos matalan kynnyksen osallistumistapoja kunnan päätöksentekoon lisätään. Toinen tapa helpottaa ehdolle lähtemistä sekä korottaa nuorten äänestysprosenttia on nuorten kuntavaikuttajien osuuden kasvattaminen. Näitä tavoitteita edistäisi paikallispolitiikan tekeminen lähestyttävämmäksi nuorille sekä heidän huomioimisensa kuntavaaliprosessin jokaisessa vaiheessa.

Tutkimuksen avainsanat ovat: Kuntavaalit, vaikuttaminen, kuntavaikuttaminen, poliittinen osallistuminen, nuoret.

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck -ohjelmalla.

SISÄLLYS

1. JOHDANTO.....	1
2. TUTKIMUSTEHTÄVÄ	3
3. TEOREETTINEN VIITEKEHYS	5
3.1. Kuntavaalit toimintakenttänä nuorille ehdokkaille	5
3.2. Nuorten vaikuttaminen ja poliittinen osallistuminen	6
3.3. Miksi nuoret äänestävät vähemmän?	7
4. AINEISTO, METODIT JA TUTKIMUKSEN ETENEMINEN	9
5. ANALYYSI.....	11
5.1. Ehdokkaiden taustatiedot	11
5.2. Nuorten motivaatio ehdolle lähtemisessä.....	11
5.3. Esteitä nuorten ehdolle lähtemiselle.....	12
5.4. Miksi nuoret eivät äänestä?	14
5.5. Miten tehdä paikallispolitiikasta lähestyttävämpää?.....	16
5.6. Vuoden 2021 kuntavaalien erityispiirteet ja niiden vaikutukset	17
6. JOHTOPÄÄTÖKSET	20
LÄHTEET	23
LIITE 1: Haastattelurunko.	25

1. JOHDANTO

Nuorten poliittinen aktiivisuus ja innostus vaikuttamiseen kotikunnassaan on aiheena aina ajankohtainen ja keskustelua herättävä. Nuoret eivät äänestä paikallisissa tai kansallisissa vaaleissa yhtä aktiivisesti kuin vanhemmat ikäluokat. Viimeisimmissä kuntavaaleissa eli vuonna 2017 nuorten äänestysaktiivisuus oli huomattavasti muita väestöryhmiä pienempi (Tilastokeskus, 9). Tästä huolimatta myös lupaavia merkkejä nuorten poliittiselle aktiivisuudelle on. Esimerkiksi Nuorisobarometrissa 2018 kuvattiin, kuinka nuorison kiinnostus politiikkaan on kasvanut vuosien varrella. Tyypilliset vaikuttamistavat, kuten äänestäminen ja vaaleissa ehdolle lähteminen, eivät ole nuorille ominaisimpia tapoja vaikuttaa tai näyttää kiinnostusta politiikkaan. Tästä huolimatta barometrin mukaan kiinnostus politiikkaa kohtaan johtaa myös suurempaan äänestysaktiivisuuteen. (Pekkarinen & Myllyniemi 2019, 5.)

Tutkimuskohteena itseäni kiinnostavat eniten henkilöt, jotka ovat päättäneet vaikuttaa lähiympäristöönsä lähtemällä itse ehdokkaaksi. Tätä tutkimusta kirjoittaessa vuoden 2021 kuntavaalit ovat erittäin ajankohtaiset ja tarjoavatkin luonnollisen lähestymiskohteen ilmiön tutkimiselle. Nuoria kuntavaaliehdokkaita haastatteleamalla voi saada hyvän katsauksen siihen, mikä saa nuoren lähtemään mukaan vaikuttamistyöhön ja demokraattiseen prosessiin ylipäätään. He kuitenkin ovat pyrkimässä ikäluokkansa aktiivisimmiksi vaikuttajiksi.

Motivaatiotekijöiden lisäksi kiinnostava aspekti on esimerkiksi ehdokkaiden taustat ja niiden mahdolliset yhtäläisyydet ehdokkaiden kesken. Voisi olettaa, että nuoret kuntavaaliehdokkaat ovat jo tehneet melko paljon vaikutustyötä, sillä puolueilla on rajoitettu määrä paikkoja ehdokkaille ja paikka puolueen ehdokaslistalta lienee helpompi saada, jos on kokemusta vaikuttamisesta. Nuorten vähäinen määrä ehdokkaina on yksi keskeinen syy nuorten äänestysmäärän pienuudelle ja tämän takia ilmiön taustan selvittäminen on erittäin tärkeää (Borg 2018 .126).

Lisäulottuvuutta aiheeseen tuovat erityiset olosuhteet, joissa vuoden 2021 kuntavaalit järjestetään. COVID19-pandemia vaikuttaa vaaleihin poikkileikkaavasti esimerkiksi ehdokkaiden hankinnan ja vaalikampanjoiden toteutuksen osalta. Poikkeuksellinen ehdolle asettumisprosessi sekä tilanteen

vaikutukset nuorten vaikuttamistavoitteisiin ovat suuria kysymyksiä näissä vaaleissa. Lisäksi osalle pandemia ja sen aiheuttamat ongelmat esimerkiksi nuorten mielenterveydessä voivat olla motivaatiotekijä ehdolle lähtemiseen.

Vuoden 2021 kuntavaaleihin vaikuttaa myös vahvasti niiden siirto. Alun perin vaalien piti toteutua huhtikuussa, mutta pahentuneen koronatilanteen vuoksi vaaleja siirrettiin pidettäväksi päivämäärällä 13.6.2021. Tätä siirtoa kannatti kahdeksan puoluetta yhdeksästä. (Oikeusministeriö, 2021.). Melko yksimielisestä päätöksestä huolimatta vaalien siirtäminen on aiheuttanut paljon keskustelua ja vaikuttanut monin tavoin kuntavaaliehdokkaisiin. Nuoret ehdokkaat ovat nostaneet esille aikataulun muutoksen haastavuutta itselleen. Esille nostettuja ongelmia olivat muun muassa nuorten kesätyöt ja mahdolliset pääsykokeet. Tämän lisäksi siirto nähtiin ongelmalliseksi nuorten pienten vaalibudjettien näkökulmasta. Osa ehdokkaista oli käyttänyt jo budjettiaan vaalimainoksiin, jotka siirron takia eivät olleet enää ajankohtaisia. (Helsingin Sanomat 8.3.2021.)

Tampereen kuntavaalien nuoret ehdokkaat ovat erityisen kiinnostava paikka aiheen tutkimiselle, sillä Tampereen väestöstä suuri osa on nuoria opiskelijoita ja tämä ihmisryhmä onkin tärkeä kaupungin menestystekijä. Opiskelijat ovat aktiivisesti mukana kaupungin politiikkaan vaikuttamisessa, esimerkiksi Tampereen ylioppilaskunta ja Tampereen ammattikorkeakoulun opiskelijakunta vaikuttavat aktiivisesti kaupungin suuntaan opiskelijoiden edun valvomiseksi. Tampereella asuu noin 240 000 asukasta, ja heistä noin 35 000 on korkeakouluopiskelijoita. Tämä tarkoittaa, että joka kuudes tamperelainen on korkeakouluopiskelija. (Tampereen ylioppilaskunta.). Puolueiden ehdokasasetteluja silmäiltyään voi todeta, että suuri osa nuorista ehdokkaista on korkeakouluopiskelijoita. Päätinkin tästä syystä keskittyä korkeakouluopiskelijataustaisten ehdokkaiden haastatteluun tutkimuksessani.

2. TUTKIMUSTEHTÄVÄ

Tutkimuksen tarkoituksena on kartoittaa nuorten tamperelaisten kuntavaaliehdokkaiden ajatuksia paikallispolitiikkaan vaikuttamisesta. Tutkimuksen tarkastelun päätavoitteena on saada selville nuorten ehdokkaiden ajattelua, motivaatiota sekä nuorten vaikuttamismahdollisuuksia politiikassa. Ehdokkaiden rajaaminen tutkimuksen tarkoituksen perusteella takaa paremman kokonaisedustavuuden. Tutkielman tarkoituksena on selvittää Tampereen nuorten kuntavaaliehdokkaiden ajatuksia, joten luonnollinen valinta haastattelukohteiksi on Tampereen valtuuston suurimpien puolueiden nuoret ehdokkaat.

Kandidaatin tutkielma vaatii tarkkaa haastatteluaineiston rajaamista, koska sen pituusrajoitteiden vuoksi. Valitsinkin käsittelyyn neljä suurinta puoluetta Tampereen kunnanvaltuustossa. Tämä rajaa valtuuston muut puolueet sekä esimerkiksi niin sanotut pienpuolueet tutkimuksen ulkopuolelle. Tutkielman raamit ja toteutettavuus tarkoittavat sitä, että mielekkäintä on haastatella puolueesta yhtä kohderyhmään kuuluvaa henkilöä. Eksplikoin rajauksia tarkemmin tutkimusmenetelmiä käsittelevässä luvussa.

Kokemuksien tutkiminen on tässä tutkielmassa pääosassa. Täten tutkimuksen varsinainen pääkysymys on *minkälaisia ajatuksia vuoden 2021 nuorilla tamperelaisilla kuntavaaliehdokkailla on vaikuttamisesta paikallispolitiikan kenttään.*

Motivaation ja vaikuttamismahdollisuuksien selvittäminen vaati tutkimukselle vielä osakysymyksiä, jotka tarkemmin pureutuvat aiheeseen. On mielekästä selvittää ehdokkailta, mitä ajatuksia heillä on nuorten äänestysaktiivisuudesta sekä mahdollisuuksista lähteä ehdolle. Lisäksi ehdokkailta on hyvä kartoittaa motivaatiotekijöiden lisäksi mahdollisia esteitä, jotka voisivat osittain selittää nuorten vähäistä määrää kuntavaaliehdokkaina.

Vuoden 2021 kuntavaalien erityispiirteet ovat ajankohtainen teema tämän vuoden ehdokkaita haastatellessa. Tämän takia osaongelmissa on hyvä tarkastella myös 2021 vaalien erityispiirteitä, jota ovat muun muassa vaalien siirtyminen ja kampanjoinnin painottuminen sosiaalisen median kanaviin.

Täten tutkimuksessa pyritään selvittämään vastaukset seuraaviin osakysymyksiin:

Osaongelmat:

- Mikä on nuorten tamperelaisten ehdokkaiden motivaatio lähteä ehdolle kuntavaaleihin?
- Mitkä ovat mahdollisia esteitä kuntavaikuttamiseen lähtemiselle?
- Mitä näkemyksiä nuorilla ehdokkailla on nuorten vaikuttamismahdollisuuksista politiikassa?
- Miten aktivoida nuoret kuntavaikuttamisessa?
- Miten vuoden 2021 kuntavaalien erityispiirteet ovat vaikuttaneet ehdokkaisiin?

3. TEOREETTINEN VIITEKEHYS

Tutkimuksen teoreettinen viitekehys koostuu käsitteistä, toimintakentän analyysistä sekä katsauksesta aikaisempaan tutkimukseen. Osio alkaa katsauksella kuntavaaleihin toimintakenttänä. Siitä edetään nuorten tapoihin vaikuttaa ja osallistua poliittisesti. Tämän jälkeen seuraa lyhyt katsaus mahdollisista syistä, jotka vaikuttavat nuorten alhaiseen aktiivisuuteen niin äänestämisen kuin ehdolle lähtemisen saralla.

3.1. Kuntavaalit toimintakenttänä nuorille ehdokkaille

Kuntavaalit ovat paikalliset vaalit, joita voi pitää edustuksellisen demokratian kannalta kunnallisen itsehallinnon ytimenä. Kuntavaaleissa kunnan asukkaat valitsevat edustajansa kuntien valtuustoihin. Näiden edustajien määrä antaa puolueille mahdollisuuksia vaikuttaa alueelliseen päätöksentekoon. Suomen kunnissa on useita valtuutettuja, joten kuntavaaleissa valitaan suurempi joukko henkilöitä kuin monissa muissa vaaleissa. Tämä johtaa muihin vaaleihin verrattuna suurempaan ehdokasmäärään (Borg 2018, 15.).

Kuntavaalit ovat monelle politiikasta kiinnostuneelle nuorelle ensimmäinen suurempi vaali. Nämä vaalit ovat monille puolueille mahdollisuus löytää uusia vaikuttajia ja niiden jäsenistölle uusiutua. Puolueiden järjestöille kuntavaalit ovat hyvä aika kerätä jäseniä. Voisikin sanoa, että kuntavaalit ovat erinomainen paikka nuorelle vaikuttajalla saada oma nimi esille yhteiskunnalliseen keskusteluun (Borg 2018, 15–16.).

Tutkiessa nuoria ehdokkaita kuntavaaleissa on tärkeää myös tehdä rajaus siihen, ketkä lasketaan nuoriksi ehdokkaiksi. Alaraja kuntavaaliehdokkaille on helppo määrittää, sillä ehdokkaan pitää täyttää viimeistään vaalipäivänä 18-vuotta voidakseen asettua kuntavaaleissa ehdolle. Nuoruuden ylärajan määrittely on hieman haastavampaa, mutta tässä tutkimuksessa päätin asettaa Nuorisolaissa (1285/2016) määritellyn 29 ikävuotta ylärajaksi.

Kokonaisuudessaan nuorten osuus kuntavaaliehdokkaista on perinteisesti ollut pieni. Vuoden 2017 vaaleissa alle 25-vuotiaita ehdokkaita oli vain 4 % ja 25–34-vuotiaita oli 12 % ehdokkaista. (Borg & Pikkala 2017, 21) Tämä ilmiö ei ulotu vain ehdokkuuksiin. Vuoden 2017 kuntavaalien

äänestysprosentti oli 58,9 % kansallisesti ja Tampereella 59,3%. Nuorten äänestysprosentti taas oli kansallisesti 18–25-vuotiailla 35 % ja 26–35-vuotiailla 42,9 % (Borg 2018, 74–80.)

3.2. Nuorten vaikuttaminen ja poliittinen osallistuminen

Nuorten vaikuttaminen tapahtuu vahvasti Internetissä. Tutkimusten mukaan esimerkiksi sähköisen äänestyksen mahdollistaminen lisäisi vahvasti nuorten äänestysprosenttia, sillä se on nuorille muutenkin tutumpi toimintaympäristö (Lamppula 2015, 5). Uudet teknologiat lisäävät nuorten osallistumista perinteisempiin politiikan osallistumisen muotoihin. Tästä esimerkkinä on kannanottojen sähköinen allekirjoittaminen, joka on vahvasti nuorten suosiossa (Raiskila & Wiberg 2017, 36–39). Nuorten digitaalisten alustojen suosiminen näkyy myös esimerkiksi kuntavaalien seuraamisessa, sillä suosituimpia alustoja nuorten keskuudessa ovat sosiaalisen median kanavat sekä vaalikoneet. (Borg 2018, 64–66.) Lisäksi vapaamuotoiset osallistumisen muodot ovat nuorten suosiossa. Tästä esimerkkinä sosiaalisen median kanavat poliittisen osallistumisen väylänä. Monet nuoret jakavat kantaa ottavia julkaisuja omilla tileillään ja näin vaikuttavat lähipiiriinsä (Raiskila & Wiberg 2017, 36–39).

Nuorten aktiivisuus verrattuna muuhun väestöön on suurempi vetoomusten allekirjoittamisessa ja varsinkin eettisessä kuluttamisessa. Tätä aktiivisuutta on lisännyt mahdollisuus allekirjoittaa vetoomuksia sähköisesti. (Borg & Kestilä-Kekkonen 2017, 69–73.) Ilmastoasiat ovat kulutus päätöksien lisäksi esillä myös monen sosiaalisen median käytössä. Nuorten aktiivisimmat vaikuttamistavat käyvät järkeen sosiaalisen median kanavia ajattelemalla. Vetoomuksien allekirjoittamisesta jaetaan usein julkaisuja sosiaalisessa mediassa. Lisäksi useat nuoret jakavat sisältöä kulutus päätöksistään. Mitä näkyvämpi asia on nuorelle, sitä todennäköisemmin he siihen vaikuttavat. Monet sosiaalisessa mediassa jaetut poliittiset teemat koskettavatkin enemmän kansallista tai kansainvälistä tasoa kuin paikallista kuntatasoa. Voisi siis ajatella, että paikallisen tason asiat ovat vähemmän näkyviä nuorille ja sen takia he vaikuttavatkin niihin vähemmän.

3.3. Miksi nuoret äänestävät vähemmän?

Äänestäjät usein valitsevat taustoiltaan samankaltaisen ehdokkaan, ja ikä on yksi vaikutustekijä tässä. Alle 35-vuotiaiden kohdalla oman ikäryhmänsä edustaminen nähdään kolme kertaa suurempana kuin muiden ikäryhmien kohdalla. Tämä myös johtaa siihen, että nuorten poliittinen toiminta on ikäsidonmaisempaa. (Borg 1998, 50–51). Ehdokkaiden vähäinen määrä vähentää myös nuorten mahdollisuutta tuntea henkilökohtaisesti kuntavaaliehdokkaita, mikä vaikuttaa äänestysaktiivisuuteen (Borg 2018, 167).

Muita perusteita nuorten äänestämättömyydelle ovat tiedonpuute ja ehdokasvalinnan vaikeus. Paikallisten toimijoiden tuntemattomiksi jääminen vaikutti äänestämiseen varsinkin tuoreilla kuntalaisilla. Tämän lisäksi matkat, työesteet ja äänestämisen hyödyttömäksi kokeminen olivat perusteita äänestämättä jättämiselle. Nuorten vaikuttamiskohteet keskittyvät usein kansalliseen politiikkaan. (Borg 2018, 142–143.) Nuoret saavat tietonsa lähteistä, jotka korostavat vahvasti kansallista ja kansainvälistä politiikkaa, ja paikallinen taso jää heille näitä tuntemattommaksi. Tämä johtaa siihen, että oman paikkakunnan asiat eivät tunnu niin läheisiltä tai ajankohtaisilta, ja täten niihin vaikuttaminen ei tunnu yhtä tärkeältä.

Vanhempien ikäpolvien suurempaan äänestysaktiivisuuteen vaikuttaa myös heidän elämäntilanteensa. Ikääntyminen ja perheen saaminen lisäävät motivaatiota vaikuttaa kunnan palveluihin. Perheille sekä ikääntyneille kunnat tuottavat hyvin konkreettisia ja suuria palveluita. Nämä koskevat harvempia nuoria äänestäjiä (Borg, 2018, 167–168.). Nuorille relevanttien kunnallisten palveluiden lisääminen olisi yksi tapa vaikuttaa nuorten äänestysosuuteen. (Borg 2018, 167–168.)

Nuorten vähäinen määrä ehdokkaina on yksi keskeinen syy nuorten äänestysprosentin suhteelliselle pienuudelle (Borg 2018, 126). Nuorien ehdokkaiden määrän lisääminen olisi siis eräs merkittävä tapa lisätä nuorten äänestämisprosenttia. Tästä huolimatta tutkimusta nuorten vähäisestä edustuksesta kuntavaaliehdokkaiden joukossa ei ole paljoa. Voi kuitenkin päätellä, että monet nuorten äänestämistä vähentävät tekijät vaikuttavat todennäköisesti myös ehdokkaaksi lähtemiseen. Tämä on todennäköisesti vaikea tutkimuskohde myös sen takia, että ehdokkaiksi lähtemättömät nuoret ovat vaikea viiteryhmä tavoittaa tutkimuksella. Kuitenkin nuorten äänestämiskäyttäytymisestä ja siihen liittyvästä tutkimuksesta sekä yleisistä piirteistä voi tehdä päätelmiä tämän suhteen.

Nuorilta voi puuttua myös rahalliset resurssit ja tunnettavuus, jotka molemmat vaikuttavat ehdolle lähtemiseen. Lisäksi yllä mainittu relevanttien kunnallispalveluiden puute voi vaikuttaa nuorten ehdokkaiden motivaatioon lähteä ehdolle. Tunnettavuuden puute yhdistettynä ensimmäistä kertaa ehdolla olemisen voi aiheuttaa vaikeuksia kampanjan rakentamisessa. Lisäksi monet paikallispolitiikasta kiinnostuneet nuoret voivat myös ajatella, että kuntavaikuttamiseen ehtii lähtemään mukaan myös myöhemmin.

Moni näistä syistä koskee Tampereen ehdokkaita, mutta Tampereella on opiskelijakaupunkina myös tiettyjä erityispiirteitä. Tampereen kaltaisilla opiskelijapaikkakunnilla nuoret ovat usein tuoreita asukkaita, jotka ovat muuttaneet sinne opintojen perässä. He eivät välttämättä tunne uutta asuinpaikkaansa ja sen palveluita yhtä hyvin kuin pitkään paikkakunnalla asuneet ehdokkaat. Tämä luonnollisesti vaikuttaa myös ehdokkaiden tunnettavuuteen.

4. AINEISTO, METODIT JA TUTKIMUKSEN ETENEMINEN

Tutkimuksen toteutusmuoto on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Laadullinen tutkimus on kokonaisvaltaista tiedonhankintaa, jossa aineiston hankinta tapahtuu todellisissa tilanteissa. Tässä tutkimuksen toteutusmuodossa ihmiset ovat tiedon hankkimisen välineitä. Siinä korostuvat menetelmät, joiden avulla tutkittavien ajatukset ja näkökulmat pääsevät esille. (Hirsjärvi ym. 2009, 160.) Nuorten kuntavaaliehdokkaiden näkemyksiä kunnassa vaikuttamisessa ei ole selvitetty Suomessa aikaisemmin, ja kokonaisvaltainen tiedonhankinta aiheesta sopisi tiedon keräämiseen hyvin. Laadullisen tutkimuksen tapa lähestyä aihetta sopii tutkimusaiheeseen ja sen perusteella on mahdollista tarkentaa kuntavaaleihin sekä nuoriin ehdokkaihin ylipäänsä liittyvää tutkimusta tulevaisuudessa. Lisäksi tutkielman tutkimuskysymyksissä korostuu kokemuksellisuus, jonka takia laadullinen lähtökohta sopii erinomaisesti aiheen tarkasteluun.

Laadullisen tutkimuksen metodeista valitsin tutkimuksen toteuttamista varten haastattelun, joka teorian mukaan on järkevä ja tarkoituksenmukainen tapa syventyä näihin teemoihin. Tämä menetelmä valitaan aineistonkeruumenetelmäksi, kun ihmistä halutaan korostaa tutkimustilanteessa subjektina ja aktiivisesti merkityksiä luovana osapuolena (Hirsjärvi & Hurme 2008, 34–35). Haastattelu metodina on luonnollinen valinta kuntavaaliehdokkaiden näkemyksien ja kokemusten ollessa avainosassa tutkimustani. Tarkemmin tutkimuksen haastattelumuoto on teemahaastattelu. Teemahaastatteluissa keskeisintä on edetä tietyn teeman ympärillä, mutta antaa samalla mahdollisuus pienelle joustolle (Hirsjärvi & Hurme 2008, 48). Teemahaastattelu antaa hyvän mahdollisuuden ottaa huomioon haastateltavien omat tulkinnat kysymyksistä sekä antaa mahdollisuuden reaktiivisuuteen ja mahdollistaa luonnollisemman keskusteluilmapiirin luomisen. Tämä antaa hyvät lähtökohdat haastateltavien näkemyksien ja kokemusten selvittämiseksi. Kaiken kaikkiaan teemahaastattelu on järkevä valinta laadulliselle tutkimukselleni ja sen joustavuus sopi hyvin aiheeseeni, jota ei ole paikallisella tasolla paljoa tutkittu.

Halusin saada hyvän kokonaisedustuksen nuorista ehdokkaista aineistooni, ja tämän suhteen järkevin valinta oli suurimpien puolueiden edustajien haastattelu. Valitsin tutkimukseni kohteiksi yhden nuoren ehdokkaan Tampereen suurimmista puolueista viime valtuustokauden perusteella; nämä ovat järjestyksessä Suomen Sosialidemokraattinen Puolue (SDP), Kansallinen Kokoomus (Kokoomus), Vihreä liitto (Vihreät) ja Vasemmistoliitto. (Tampere.fi). Pyrin saamaan haastateltavia alun perin viidestä suurimmasta puolueesta, mutta kaikki henkilöt, joihin otin yhteyttä, eivät vastanneet

haastattelupyyntöni. Valitsin tietoisesti haastateltaviksi henkilöiksi sellaisia, jotka olivat ilmoittaneet olevansa korkeakouluopiskelijoita.

Haastatteluissa käytettiin haastattelurunkoa, joka löytyy tutkielman liitteenä (LIITE 1). Järjestys, jossa kysymykset esitettiin ja niiden laajuus vaihtelivat hieman haastateltavien mukaan. Lisäksi kysyin haastattelevilta tarkantavia kysymyksiä vastausten perusteella, jotka eivät tule ilmi haastattelurungosta. Haastattelut toteutettiin huhtikuussa 2021 ja ne nauhoitettiin Zoom-palvelussa haastateltujen suullisesti antamalla luvalla. Toteutusaika on aiheen huomioon ottaen relevantti, sillä huhtikuussa ehdokkaat tiesivät kuntavaalien siirrosta kesäkuulle. Haastattelujen aikana tein muistiinpanoja tärkeimmistä esiin nostetuista asioista ja lisäksi tallenteiden perusteella litteroin haastattelut. Alustavien muistiinpanojen tekeminen litteraatin lisäksi auttoi havaintojeni ja analyysini tekemistä.

Aineiston analysoinnissa käytin kolmevaiheista aineistolähtöistä sisällönanalyysia. Vaiheista ensimmäinen on pelkistäminen eli redusointi. Tässä vaiheessa aineistosta karsitaan tutkimukselle epärelevantit asiat pois. Ryhmittely eli klusterointi on toinen vaihe. Tässä vaiheessa pelkistetyt ilmaukset ja ilmiöt yhdistetään. Näistä kokonaisuuksista muodostetaan ryhmiä. Kolmas ja viimeinen vaihe on nimeltään abstrahointi eli teoreettisten käsitteiden luonti. Abstrahoinnissa käsitteellistetään klusterointivaiheessa muodostuneita ryhmiä. Tämän menetelmän avulla empiirisestä aineistosta pääsee etenemään kohti käsitteellisempää tieteellistä näkemystä aiheesta ja näitä käsitteitä yhdistelemällä on tarkoituksena vastata tutkimuskysymykseen. Erityisen tärkeää aineistolähtöisessä sisällönanalyysissa on päättelyn ja tulkinnan suuri merkitys, ja nämä painottuivat analysoidessani aineistoa. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 91–94.)

Aineistolähtöisen sisällönanalyysin valintasyitä ovat sen systemaattisuus ja objektiivisuus. Aineistolähtöisyys mahdollistaa myös tutkimuksen painopisteiden ohjaamisen aineistosta nousseiden teemojen pohjalta. Kuntavaaliehdokkaista ei ole kovin paljon aikaisempaa tutkimusta ja koen, että haastattelujen kautta pääsen mielekkäimmin hahmottamaan tutkimuksessani tarkkailtuja ilmiöitä.

5. ANALYYSI

5.1. Ehdokkaiden taustatiedot

Kolme haastateltavistani olivat ensimmäistä kertaa ehdolla kuntavaaleissa, ja yksi oli ollut ehdokkaana aiemmin toisella paikkakunnalla. Kaikilta haastateltavani löytyi taustaa vaikuttamisesta. Kaksi ehdokkaista oli liittynyt puolueeseen kuntavaalien rekisteröitymisen aikana, kun taas loput ehdokkaat olivat olleet puoluepoliittisessa toiminnassa pidempään. Puolueeseen lähiaikoina liittyneet ehdokkaat olivat kuitenkin vaikuttaneet esimerkiksi järjestöjen ja opiskelijaliikkeen kautta yhteisiin asioihin. Kaikilla haastateltavilla oli kokemusta järjestökentältä.

Kaikki haastateltavista olivat Tampereen yliopiston opiskelijoita. Yksi haastateltavista oli muuttanut Tampereelle opintojen perässä hiljattain ja päättänyt lähteä ehdolle kuntavaaleihin, muut ehdokkaat ovat opiskelleet ja asuneet kaupungissa pidempään. Kaksi ehdokkaista oli vaikuttanut aikaisemmin synnyinkaupungeissaan, mutta olivat päättäneet lähteä ehdolle juuri Tampereen kuntavaaleissa.

Nuorin haastateltavistani oli 20-vuotias ja vanhin 28-vuotias. Haastateltavia valittaessa pyrin valitsemaan eri taustaisia ehdokkaita, mutta kaikkia yhdistävät tekijät olivat nuori ikä ja Tampereen yliopistossa opiskelu.

5.2. Nuorten motivaatio ehdolle lähtemisessä

Kaikkia nuoria haastattelemani ehdokkaita yhdisti halu vaikuttaa kaupunkiin, jossa asuvat. Tämä halu vaikuttaa oli ollut läsnä ehdokkailla jo ennen puoluepolitiikkaan lähtemistä. Kahdella ehdokkaalla tämä kiinnostus nousi jo lukioaikana. Tampereelle muuttaneilla ehdokkailla oli halu vaikuttaa juuri Tampereella, sillä tässä kaupungissa he tulisivat asumaan opiskeluidensa ajan:

Kun määhän nyt oon "jumissa" Tampereella seuraavat ainakin viisi vuotta, kun mä opiskelen ja tuun siellä pyörimään. Mun mielestä olisi vähän outoa et ei yrittäis Tampereella vaikuttaa asioihin vaan [haastateltavan vanhassa kotikunnassa], en määhän siellä enää asu. Tiedän et se on vaikeeta koska siellä mulla olis ollut verkostot ja kaikki. Tampereella ei ole mitään [verkostoja]

ja nyt on korona ja joutuu aloittaa nollasta, mutta toisaalta taas joskus se pitää aloittaa. (SDP:n ehdokas)

Nuoret ehdokkaat nostivat esiin, että heille on tärkeää tuoda omaa osaamistaan ja perspektiiviään kuntapolitiikkaan. Nuorien nykyinen edustavuus kuntakentällä ja politiikassa yleensä nähtiin vähäisenä. Tämän takia ehdokkaat kokivat nuorten osallistumisen politiikkaan erittäin tärkeänä ja se oli osa motivaatiota useammalle heistä ehdolle lähtemiseen. Ehdokkaat halusivat olla näkyviä ja toimia esimerkkeinä nuorten ehdolle lähtemisessä. Lisäksi yksi ehdokkaista mainitsi, että koska puolue halusi saada aktiivisia nuoria ehdokkaita mukaan, ehdolle lähteminen tuntui luonnolliselta.

Lisäksi ehdolle asettautumiseen motivoi kuntavaalien paikallinen ja konkreettinen luonne. Kuntavaalien koettiin olevan matalan kynnyksen vaalit, johon on muita vaaleja helpompi asettua ehdolle. Haastateltavat totesivat valtuutettujen olevan lopulta tavallisia ihmisiä, joten kuntatason politiikka koetaan lähestyttävämmäksi. Kuntatasolla vaikuttaminen koettiin myös konkreettisempänä.

Osa haastateltavista nosti esille, ettei haittaa, vaikka kuntavaaleissa ei pääsisi läpi, sillä ehdokkuudella saa kuitenkin näkyvyyttä ja mahdollisuuksia vaikuttaa kaupungissa esimerkiksi lautakunnissa. Ehdolle lähteminen nähtiin hyvänä kokemuksena mahdollisiin tulevaisuuden vaikuttamisen paikkoihin. Konkreettinen syy lähteä ehdolle oli myös samanmielisiin ihmisiin tutustuminen ja hauskat kokemukset.

5.3. Esteitä nuorten ehdolle lähtemiselle

Eräs estävä tekijä kaikilla ehdokkailla puoluepolitiikkaan lähtemisellä oli leimautumisen pelko. Poliittisen aktiivisuuden nähtiin mahdollisesti vaikuttavan ihmisten mielipiteisiin henkilöistä, ja osa haastateltavista huolehti sen mahdollisista vaikutuksista työllistymiseen. Stereotyyppiset kuvat tietyn puolueen ehdokkaista koettiin vahvoina, ja puolueen valitseminen olikin iso päätös.

Puoluepolitiikassa vaikuttaminen sisältää myös tietynlaisia rakenteellisia ongelmia, jotka vähentävät nuorten ehdokkaiden mahdollisuutta vaikuttaa kuntapolitiikkaan ja omaan ehdokkuutensa. Yksi näistä on kokemuksen korostaminen ehdokasasettelussa. Nuoret ehdokkaat eivät luonnollisesti useimmiten ole ehtineet kartuttamaan niin paljon kokemusta kuin vanhemmat ehdokkaat. Useat heistä

ovat myös uusia kaupungissa, joka vaikeuttaa ehdolle asettumista entisestään. Lisäksi asetettavien ehdokkaiden määrät ovat rajallisia, ja nuorien pienempi kokemus yleisesti verrattuna muihin ehdokkaisiin vaikeuttaa heidän mahdollisuuttaan päästä ehdolle. Ehdokkailla, joita haastattelin, oli erittäin paljon vaikuttamiskokemusta ottaen huomioon heidän nuoren ikänsä. Poliitiikasta kiinnostuneet mutta vaikuttamisessa kokemattomat nuoret eivät välttämättä pääse puolueen ehdokkaaksi ja eivät tämän jälkeen mahdollisesti yritä lähteä ehdolle uudelleen.

Toinen rakenteellinen ongelma on, että kuntavaalien ehdokasasettelu alkaa melko aikaisin opiskelijataustaiselle ehdokkaalle. Yksi haastateltavistani oli aloittanut opiskelunsa paikkakunnalla vuonna 2020, ja päätös ehdolle lähtemisestä piti tehdä lähes heti muuton jälkeen, ennen kuin ehti paljoa verkostoitumaan puolueen muiden paikallisten ehdokkaiden kanssa. Ehdokkaaksi asettuminen on hyvin vaikeaa henkilölle, joka on juuri muuttanut paikkakunnalle, ja monet opiskelijataustaisista nuorista ehdoista kuuluvat juuri tähän ryhmään. Koronapandemian aiheuttamat erityisolosuhteet ovat vaikeuttaneet tilannetta entisestään:

Koronan takia ei ole päässyt mihinkään puolueen tapahtumiin, missä voisi verkostoitua ihmisten kanssa, tavata muita ehdokkaita. Just siinä, kun koitti päästä ehdolle niin mä en voinut tavata yhtään ihmistä, joka päättää niistä ihmisistä, jotka päättävät ehdoista. Paitsi sen yhden, joka haastatteli minut. Aidot mahdollisuudet vaikuttaa puolueen sisällä prosessiin on puuttunut, koska etäkokouksiin ei voi vaan mennä, linkkejä ei julkaista missään. Kampanjan suhteen on ollut tosi vaikeata löytää tukiryhmää, koska ei oo pystynyt opiskelujen kautta verkostoitumaan kovin paljon. (SDP:n ehdokas)

Merkittävä este ehdokkaaksi lähtemiselle on poliittisen keskustelukulttuurin negatiivisuus. Kaikki ehdokkaat nostivat esille tämän vaikutuksen paikallispolitiikankin tasolla. Poliittinen keskustelu on kiivasta ja helposti henkilökohtaisuuksiin menevää. Nettikiusausta ja trollaamista eli netissä tapahtuvaa provosointia tai häirintää joutuu ehdokkaana kestämään melko paljon. Haastatteluissa nousi esiin, että koska nuorille ehdoille sosiaalisen median alustojen käyttäminen on arkista, he ovat myös otollisia uhreja verkkohäirinnälle. Yksi haastateltavista mainitsi, ettei tietoisesti käytä niin paljon sosiaalisen median kanavia, koska haluaa välttää sieltä mahdollisesti tulevaa häirintää:

Jos on aktiivinen netissä niin kuraa tulee niskaan käsittämätöntä määrää. Sen takia itse en oo niin aktiivinen Twitterissä ja tollaisissa, kun tiedän etten sitä itse jaksa. Jos mä jotain

twiittaa, vaikka en oo itse saanut sellaista haistattelua omiin postauksiin. Sit mää kuitenkin kaikkia vastauksia kytään ja mää huomaa, että mulla menee kaksi päivää pelkästään siihen, että päivitän sitä sivua. Semmotteet neutraalit kommentitkin vaikuttaa ikävältä. (Vasemmistoliiton ehdokas)

Kunnalliset luottamushenkilöt kokevat häirintää. Häirintä on vaikuttanut ehdokasasetteluun vaaleissa, ja aiheuttaa tiettyjen aiheiden poisrajaamista julkisessa keskustelussa. (Kyösti & Airaksinen 2021). Eräs haastateltavistani ehdokkaista totesikin, että vaikka hän onkin aktiivinen sosiaalisessa mediassa, hän ei aloita tietyistä teemoista keskustelua, koska tietää, että siitä voi seurata häiritseviä kommentteja. Hän totesi kuitenkin, että joskus on hyvä nostaa näitä asioita silti esille, mutta vastareaktioon tulee valmistautua. Verkkohäirintä siis vaikuttaa siihen, mitä ehdokkaat uskaltavat nostaa keskusteluun kuntavaaleihin liittyen sosiaalisessa mediassa.

Häirintä nähtiin suurena ongelmana kaikkien ehdokkaiden kohdalla, mutta varsinkin vähemmistöihin kuuluvat ehdokkaat nostettiin esille ryhmänä, jota tällä tavoin maalitettiin eli organisoidusti häirittiin ja otettiin kohteeksi internetissä.

Ehdokkaat nostivat esille myös ajatusta, että osa nuorista ajattelee voivansa lähteä politiikkaan hieman myöhemmin. Nuorten elämä on täynnä muutoksia ja murrosvaiheita, jolloin esimerkiksi opiskelujen aikana politiikkaan lähteminen ei välttämättä tunnu ajankohtaiselta. Tästä voi mahdollisesti johtua varsinkin nuorimpien nuorten ehdokkaiden vähäinen määrä.

5.4. Miksi nuoret eivät äänestä?

Ehdokkaat näkivät, että nuorten alhaiseen äänestysaktiivisuuteen on monia syitä. Varsinkin oman viiteryhmän pieni edustavuus ehdokkaissa vaikuttaa suuresti nuorten äänestysprosenttiin, samoin tuttujen tai oman opiskelualan edustajien puuttuminen ehdokkaiden joukosta. Oman opiskelualan edustaminen oli eräälle haastateltavista ehdokkaista osasy syy ehdolle lähtemiseen.

Kuntavaalit eivät ole yhtä näkyvät mediassa kuin kansalliset vaalit. Suuri osa kuntavaaleista käytävästä keskustelusta mediassa tapahtuu paikallislehdissä sekä paikallisiin asioihin keskittyvissä sosiaalisen median kanavissa. Useampi ehdokas nosti esille, miten kiinnostavaa on, että presidentinvaaleissa äänestetään ylivoimaisesti eniten, vaikka kuntavaalien kautta omaan elämään ja

arkeen vaikuttaminen on paljon todennäköisempää. Presidentinvaaleissa ehdokkaat ovat erittäin näkyviä kaikissa medioissa ja ehdokkaita on paljon vähemmän, mikä todennäköisesti helpottaa ehdokasvalinnan tekemistä. Tämä puolestaan johtanee suurempaan äänestysaktiivisuuteen. Kuntavaaleissa taas nuoren pitää tehdä melko paljon taustatyötä, jos ei valmiiksi tunne ehdokkaita:

Kuntavaalit eivät välttämättä ole nuorten näkökulmasta se mediaseksikkäin vaali. Mediassa kiinnostavampia asioita on valtakunnallisen politiikan kysymykset. Ja vaikka onkin niin, että ne kuntapolitiikan asiat ovat niitä, jotka mun mielestä arkielämää eniten koskettaa niin ehkä sitä tuodaan liian vähän esiin... Se tuntuu jotenkin vähäpätöisemmältä. Sekin varmaan vaikuttaa millaisia ehdokkaita on. Jos ei ole kiinnostavia valovoimaisia nuoria ehdokkaita, niin varmasti se vaikuttaa ja myös ehdokkaiden paljous vaikuttaa joidenkin kohdalla. Vaatii paljon perehtymistä. (Kokoomuksen ehdokas)

Muutaman haastatellun mielestä nuorten suhtautuminen puolueisiin voi vaikuttaa niin äänestämiseen kuin ehdolle lähtemiseen: puolueita pidetään hierarkkisina ja vaikuttaminen niiden kautta vaikuttaa hyvin vaikealta. Nuoret ovat ideologisia, ja on vaikeaa löytää puoluetta, joka edustaa kaikilla tavoin heille tärkeitä arvoja, sillä puolueissa toimiessa joutuu usein olemaan kompromissinhakuinen. Lisäksi nuoret usein kokevat, että he eivät voi vaikuttaa kuntapolitiikkaan, ja kunnallinen päätöksenteko nähdään liian kaukaisena nuorten omasta elämästä. Monien haastateltujen ehdokkaiden mielestä tämä johtuu siitä, että nuoret eivät tiedä, mitä asioita kunnissa tehdään. Tämä onkin yksi asia, johon heidän mielestään olisi hyvä tehdä muutoksia.

Yksi ehdokkaista nosti kiinnostavan huomion yliopisto-opiskelijoista viiteryhmänä: etenkin yliopisto-opiskelijat ovat hieman irtautuneita kuntatodellisuudesta. Lukio- sekä ammattikouluopiskelijoiden opetus ja terveydenhuolto tulevat kunnan kautta, kun taas yliopisto-opiskelijat, ja nykyään myös ammattikorkeakouluopiskelijat, saavat terveydenhuoltonsa Ylioppilaiden terveydenhuoltosäätiön kautta, ja opetus tulee näiden korkeakoulujen kautta. Lisäksi moni nuori on juuri muuttanut uudelle paikkakunnalle ja ei sen takia tunne kunnan päättäjiä tai historiaa niin hyvin kuin synnyinkunnassaan. Tämä saattaa olla yksi tekijä, joka voi vaikeuttaa korkeakouluopiskelijoiden sitoutumista kuntapolitiikkaan.

5.5. Miten tehdä paikallispolitiikasta lähestyttävämpää?

Kaikkien haastateltavien ehdokkaiden mielestä paikallispolitiikasta on mahdollista tehdä monella tapaa lähestyttävämmät, ja haastatteluissa eniten nostettu keino tähän ovat matalan kynnyksen osallistamistavat. Ehdokkaat antoivat näistä useita esimerkkejä, joista yksi oli vuorovaikutteinen tapa osallistua kaupungin suunnitteluun. Pelkkiä kyselyitä ei pidetty ideaaleina, vaan toivottiin tapoja, joista saisi myös tietää palautteen vaikutuksen alueen suunnitteluun:

Ylipäätään se, oli sitten kyse nuorista tai muista ikäryhmistä niin on tärkeitä, että he pääsee osallistumaan tai miettimään jotenkin konkreettisesti sitä kaupunkia eteenpäin. Et olipa se sitten et mietitään jotain tilojen käyttöä ja siinä kuullaan nuoria jos on esimerkiksi, vaikka jotain nuorten tiloja tai vastaavaa. Jotenkin saadaan konkretiaa, ettei vaan ole silleen, että täytyä tää kysely ja sit ei koskaan tule sitä feedbackkiä, mitä tapahtuu. Olisi tosi tärkeitä, että pääsisi näkemään miten pääsi vaikuttamaan. (Vihreiden ehdokas)

Esimerkkejä matalan kynnyksen vaikuttamismahdollisuuksista olivat esimerkiksi kuvahaasteet tai mielipiteitä mittaavat minikyselyt Instagramissa tai vastaavissa sovelluksissa, jotka ovat nuorten keskuudessa suosiossa. Tällaisista matalan kynnyksen osallistumisväylyistä palautteen saaminen ja osallistamisen vaikutuksen sanoittaminen on tärkeää. Tällä tavalla nuoret kokevat vaikuttaneensa suunnitelmaan ja tulleen kuulluksi. Toinen esimerkki toimivasta vaikuttamismahdollisuudesta oli osallistava budjetointi, jota nostettiin hyvänä tapana nuorille päästä mukaan alueelliseen vaikuttamiseen.

Nuoria osallistavia tahoja, kuten nuorisovaltuustoja ja puolueiden nuorisojärjestöjä, pidettiin myös tärkeinä tahoina matalan kynnyksen vaikuttamiseen, ja suuri osa haastateltavista ehdokkaista olivatkin olleet tällaisissa mukana. Uusia vaikutusmahdollisuuksia näille tahoille toivottiin lisää. Eräs ehdokkaista mainitsi konkreettisesti, että Tampereen kaupunginhallitukseen nuorisovaltuuston edustajan saaminen olisi yksi hyvä tapa kaupungille viestittää nuorisomyönteistä asennetta.

Kaikki ehdokkaat mainitsivat, miten tärkeää olisi, että nuoret pääsisivät jo esimerkiksi opintojen aikana kohtaamaan kuntapäätäjii, sillä se tekisi politiikasta lähestyttävämpää. Päätäjien tutuksi tekemisen ja verkostojen tärkeys nuorille nostettiin tärkeänä asiana esille useammassa haastattelussa. Varsinkin lukiovaiheessa valtuutettujen ja muiden kaupungissa päättävien henkilöiden kohtaaminen nähtiin tärkeänä. Moni ehdokas mainitsi, että lukioille ei oikein pääse vierailemaan, ellei ole

vaalipaneelia, johon tarvitaan jokaisen puolueen ehdokkaita. Nuorten valtuutettujen kohtaaminen auttaisi osan haastateltavista mukaan nuoria löytämään esikuvia ja ymmärtämään, että yhteisiin asioihin vaikuttaminen on heillekin mahdollista.

Kuntavaaleihin tarvittava taloudellinen panostus vaikuttaa haastateltavien mukaan ehdokkaaksi lähtemiseen. Keskiporto kuntavaalikampanjabudjetti on pienempi kuin monissa valtakunnallisissa vaaleissa, mutta opiskelijataustaisilla ehdokkailla ei usein ole paljoa ylimääräistä rahaa ehdolle lähtemiseen. Monet kuntavaalikampanjat pyörivät lahjoituksilla, joiden pyytämistä yksi ehdokas kuvaili epämiellyttävänä. Taloudellista ongelmaa helpottavat esimerkiksi puolueen tarjoamat nettisivupohjat ja muut ehdokasta auttavat palvelut. Näiden käyttäminen auttaakin paljon nuoria ehdokkaita.

Nuorien yksi yleisimmistä tavoista löytää itsellensä sopiva ehdokas on vaalikoneen kautta (Borg 2018, 64–66.). Yksi ehdokkaista nosti esille vaalikoneiden vaikeuden: hän ei pitänyt niitä kovin helppona väylänä nuorille löytää omaa ehdokasta. Haastateltu ehdokas mainitsi, että hajontaa ehdokkaiden välillä puolue-eroista huolimatta on joskus vaikea tehdä kuntapolitiikassa, varsinkin tavalla, joka olisi nuorille ymmärrettävää. Lisäksi kysymykset voivat olla hyvin haastavia henkilöille, jotka eivät valmiiksi seuraa kuntapolitiikkaa aktiivisesti. Tähän apuna voi osittain olla nuorille kohdistetut vaalikoneet, joita on esimerkiksi nuorisojärjestöjen kattojärjestöllä Allianssi ry:llä.

5.6. Vuoden 2021 kuntavaalien erityispiirteet ja niiden vaikutukset

Vuoden 2021 kuntavaalien erikoispiirteet nostivat haastateltavissa ehdokkaissa monenlaisia mielipiteitä, ja he olivat kaikki melko vahvasti sitä mieltä, että nämä erikoispiirteet haittaavat nuoria ehdokkaita.

Etäkampanjointia pidettiin helpompana henkilöille, jotka ovat jo valmiiksi tunnettuja paikkakunnalla tai hakevat esimerkiksi jatkokautta kunnanvaltuustoon. Uusien ehdokkaiden täytyy rakentaa tukiryhmänsä ja esimerkiksi nettisivunsa täysin kampanjan aikana. Pelkästään sosiaalisessa mediassa tapahtuvista vaaleista ehdokkailla ei ollut paljon hyvää sanottavaa. Toisaalta heistä yksi mainitsi nuorien olevan parempia yleisesti sosiaalisessa mediassa viestimisessä. Kaikki ehdokkaat tulevat kuitenkin näkymään aktiivisesti sosiaalisessa mediassa, mikä nosti tietynlaisia huolia:

..se fiilis tässä edelleen on, somevaalit ei ole hyvät vaalit. Itselleni tuli kolmen ehdokkaan mainokset helmikuussa ja mä olin silleen “mua ei kiinnosta yhtään nää mainokset.”. Voin kuvitella miten joku ihminen jota ei yhtään kiinnosta politiikka suhtautuu siihen, että hänen Facebook-tililleen tulee joku 50-mainosta kesäkuussa. (SPD:n ehdokas)

Tämän sosiaalisen median mainoksista ylikuormittumisen lisäksi sosiaalisessa mediassa käytävissä vaaleissa nähtiin muitakin negatiivisia puolia. Nuoret ovat ehdokkaiden mielestä parempia käyttämään sosiaalisen median kanavia vaalimainontaan, mutta laadukas sisältö ei välttämättä takaa näkyvyyttä. Näkyvyyden takaavat kohdennetut mainokset, joita saa rahalla. Nuorten ehdokkaiden raharesurssit olivatkin toinen asia, joka vaalien siirrossa huoletti. Osa oli jo alkanut ostamaan esimerkiksi maksettuja mainoksia helmikuussa, jotka eivät ole enää yhtä tehokkaita vaalien siirron vuoksi. Muutenkin kampanjan pitkittäminen vaikuttaa nuoriin ehdokkaisiin enemmän, sillä heillä on pienemmät vaalibudjetit.

Yksi haastateltavista mainitsi tuntevansa nuoria ehdokkaita, jotka ovat peruneet kuntavaaliehdokkuutensa vaalien siirtymisen takia. Heillä ei ole ollut jaksamista pidentää kampanjaa, varsinkin kun vaalien järjestäminen on epävarmaa. Toisaalta hän tiesi myös ehdokkaita, jotka harkitsivat ehdokkuutensa perumista, jos vaaleja ei olisi siirretty. Tämä johtui siitä, että he eivät kokeneet kampanjointia tai vaaleja itsenään turvallisenä, koska koronavirustilanne oli niin paha.

Kesäkuun äänestyspäivään kohdistui ehdokkailla erilaisia näkemyksiä, ja osa ehdokkaista näki sen negatiivisena. Monet nuoret työskentelevät muilla paikkakunnilla kesätöissä tai harjoitteluissa, ja tämä koskee niin äänestäjiä kuin ehdokkaitakin. Yksi haastatteleistani ehdokkaista oli saanut kesätöitä synnyinkaupungistaan. Luonnollisesti kesätyöt toisella paikkakunnalla vaikeuttavat mahdollista katukampanjointia. Muutkin ehdokkaat näkivät kesäkuun äänestyspäivässä tietynlaisia haasteita, mutta uskoivat, että jos ennakoäänestämistä mainostaa tarpeeksi aktiivisesti, vaalien ajankohta ei vaikuta nuorten äänestysaktiivisuuteen. Kuntavaaleissa voi äänestää ennakkoon paikkakunnasta riippumatta. Vaalien siirtoa pidettiin tarpeellisenä varsinkin vaalien turvallisuuden näkökulmasta. Lisäksi osa haastateltavista ehdokkaista nosti esille sen mahdollisuuden, että vaalien siirron ansiosta olisi mahdollista katukampanjoida. Kuitenkin haastateltavat suurilta osin näkivät ratkaisun vaalien siirrosta tarpeellisenä monien poikkeuksellisen vuoden takia:

Tää oli aika nokkelaa tää kaksi kuukautta [viitaten kuntavaalien siirtoon] Kaksi kuukautta on pitkä aika ja nyt alkaa vaikuttaa ihan hyvältä [viitaten koronatilanteeseen]. Toivottavasti noi kokoontumisrajoitukset vähän hellittäisivät, niin ihmiset pääsisivät ihan näkemään ja ehdokkaat pääsisivät näkemään tukitiimiläisiään. Pääsisi ehkä jopa kadulle vaikuttamaan, mikä on hyvä perinteinen tapa kampanjoida. Uskon, että tämä [siirto] on lopulta ihan hyvä asia, pitää vaan rummuttaa, että ennakkoäänestäminen onnistuu missä tahansa paikasta riippumatta... (Vasemmiston ehdokas)

6. JOHTOPÄÄTÖKSET

Tutkielman tarkoituksena oli selvittää tamperelaisten keväällä 2021 ehdolla olevien nuorten kuntavaaliehdokkaiden näkemyksiä kuntavaikuttamisesta. Tavoitteena oli selvittää haastateltavien motivaatiota ehdolla lähtemiseen sekä mahdollisia esteitä tälle prosessille. Lisäksi tutkimuksen kautta pyrittiin selvittämään nuorten vaikuttamismahdollisuuksia politiikassa sekä miten heitä saisi enemmän mukaan siihen. Koronapandemian aiheuttamat erityispiirteet vuoden 2021 kuntavaaleissa olivat myös yksi tutkimuksen fokuksista.

Haastateltavilla oli kaikilla selkeä motivaatio vaikuttaa Tampereeseen kuntapolitiikan kautta, ja he pitivät nuorten edustavuuden lisäämistä tärkeänä motivaationa ehdolle lähtemiselle. Paikallispolitiikan konkreettisuus ja matala kynnykset helpottivat nuorten ehdolle astumista. Estäviä tekijöitä oli toisaalta myös monia. Leimautumisen pelko, negatiivinen keskustelukulttuuri ja häirintä olivat kaikki asioita, jotka vaikuttavat nuoren mahdollisen kuntavaaliehdokkaan ehdokkuuteen. Nuorien syyt olla äänestämättä ja lähtemättä ehdolle olivat hyvin samanlaisia aikaisemman teorian kanssa. Ehdokkaan ikä ja kaupungissa asuttu aika vaikuttavat siihen, millaiset mahdollisuudet ehdokkaalla on ollut kerryttää osaamista tai tuntemusta kaupungista. Nuorten ehdokkaiden puute taas vaikuttaa suoraan nuorten äänestysprosenttiin, sillä nuorista oman ikäryhmän edustaminen on korostetun tärkeää (Borg 1998, 50–51).

Kuntapolitiikka ja paikalliset päätökset vaikuttavat usein kaukaisilta nuorten näkökulmasta, jotka ovat usein aktiivisia kansallisten kysymysten parissa. Nuoria selkeästi kiinnostaa vaikuttaminen. Vaikutettavan teeman tai kysymyksen kuitenkin täytyy vaikuttaa heistä tarpeeksi konkreettiselta ja sellaiselta, mihin he voivat oikeasti vaikuttaa. Haastatteluissa nousikin esille se, että olisi monia mahdollisia tapoja tehdä kuntapolitiikasta houkuttelevampaa nuorten näkökulmasta.

Mahdollisia ratkaisuja näille haasteille on kehittää uusia matalan kynnyksen osallistumisen tapoja. Näiden osallistumisen tapojen tarkoituksena on kohdata nuoret äänestäjät, ja tätä kautta mahdolliset nuoret ehdokkaat, sosiaalisen median kanavissa. Tämä oli asia, jota haastateltavat ehdokkaat kaikki painottivat tärkeänä. Lisäksi konkreettisesti valtuutettujen ja muiden kunnan päättävien henkilöiden tapaaminen olisi erinomainen tapa näyttää nuorille minkälaisia päätöksiä kunnissa tehdään ja miten konkreettisesti he voivat vaikuttaa lähiympäristöönsä. Tärkeää on tehdä kuntapolitiikasta enemmän

nuorten näköistä ja tuoda esille päätöksiä, jotka vaikuttavat heihin. Tällä tavalla voidaan lisätä nuorten kuntalaisten kiinnostusta päätöksentekoa ja kuntavaikuttamiseen osallistumista kohtaan.

Toinen tapa vaikuttaa nuorten äänestysaktiivisuuteen on kasvattamalla nuorten ehdokkaiden määrää. Ehdokkaiden määrän lisääminen todennäköisesti helpottuu, jos nuorilla olisi edellä mainittuja matalan kynnyksen vaikuttamiskanavia kuntavaikuttamiseen. Tämä auttaa sytyttämään nuorissa kiinnostuksen näihin teemoihin. Puolueet saisivat enemmän nuoria ehdokkaita ja äänestäjiä, jos he kuuntelisivat entistä aktiivisemmin nuoria ja huomioisivat heidät kuntavaalikampanjan jokaisessa vaiheessa. Tämä auttaisi niin puolueita kuin nuoria ehdokkaita. Nuorten äänestysprosentit ovat kuitenkin verrattaen alhaiset, ja heistä löytyisi useita potentiaalisia äänestäjiä.

Vuoden 2021 kuntavaalien erityispiirteet vaikuttavat kaikkiin ehdokkaisiin, ja voimakkaasti varsinkin nuoriin ehdokkaisiin. Pandemiatilanne on monella tavalla ollut ennalta-arvaamaton ja vaikeuttanut ehdolle asettumista. Varsinkin nuorten mahdollisuus vaikuttaa puolueen prosesseihin tuntuu vähentyvän etäaikana. Lisäksi vaihtunut äänestyspäivä ja sosiaalinen media pääasiallisena väylänä kampanjointiin herättää huolia ehdokkaissa. Osa haastateltavista oli kuitenkin toiveikkaita esimerkiksi ennakoäänestyspäivästä sekä siitä, että nuoret ovat keskimäärin taitavampia sosiaalisen median hyödyntäjiä. Nähtäväksi jää, kuinka paljon nämä erityispiirteet vaikuttavat itse kuntavaalien tulokseen nuorten ehdokkaiden suhteen.

Tampere opiskelijakaupunkina on erinomainen paikka kehittää nuorten äänestysaktiivisuutta ja nostaa nuorten ehdokkaiden profiilia. Nuorten opiskelijataustaisten ihmisten suuri osuus väestöstä on asia, jota minkään puolueen ei kannata jättää huomioimatta. Ehdokkailta löytyi konkreettisia ehdotuksia, joilla auttaa tamperelaisten nuorten vaikuttamista. Näitä ovat esimerkiksi osallistavan budjetoinnin hyödyntäminen ja nuorisovaltuuston edustajan saaminen Tampereen kaupunginhallitukseen.

Tutkielmani nostaa esille kiinnostavia teemoja, joista olisi hyvä tehdä jatkotutkimusta. Tilastollinen tutkimus nuorten esteistä tai syistä lähteä ehdolle antaisi konkreettisemmän ja kattavamman katsauksen kyseiseen tilanteeseen, joka on myös laadullista tutkimusta yleistävämpää. Esimerkiksi kyselylomakkeella tehty kattava kysely nuorille ehdokkaille voisi tuottaa erittäin mielenkiintoisia tuloksia sekä uutta tietoa. Aiheesta voisi myös tehdä jatkossa laadullista tutkimusta keskittyen

esimerkiksi tietyn puolueen ehdokkasiin ja vertailla niitä toiseen puolueeseen. Tätä kautta saisi tietoa siitä, minkälaisia eroja puolueilla on nuorten ehdokkaiden houkuttelemisessa.

Kaiken kaikkiaan nuorten poliittinen aktiivisuus sekä innostus kotikunnassa vaikuttamiseen on ja tulee olemaan aiheena ajankohtainen ja keskusteluja herättävä. Kuntavaaleista ja varsinkaan kuntavaaliehdokkaista ei ole kovin paljon tutkimusta Suomessa. Suurin osa tutkimuksesta on tilastollista analyysia ja aiheeseen syventyvällä laadullisella tutkimuksella voitaisiin löytää paljon mielenkiintoisia huomioita ja havaintoja. Tämä tutkimus on osoittanut, että kuntavaalit ja niihin ehdolle asettuneet ovat hedelmällinen tutkimusaihe, johon kannattaa alueellisesta vaikuttamisesta kiinnostuneiden henkilöiden paneutua.

LÄHTEET

Borg, Sami & Pikkala, Sari: Kuntavaalitrendit 2017. KAKS - Kunnallisalan kehittämissäätö.

Borg, Sami (2018), Kuntavaalitutkimus 2017. (2018) KAKS-kunnallisalan kehittämissäätö. Keuruu: Otavan Kirjapaino OY.

Borg, Sami (1998). Puolueet ja edustuksellinen kunnallisdemokratia: tutkimus poliittisesta edustautumisesta ja legitimitetistä. Tampereen yliopisto. Kunnallisalan laitos.

Borg, Sami & Kestilä-Kekkonen, Elina (2017), ”Viisi väitettä osallistumisesta”. Teoksessa Kestilä-Kekkonen, Elina & Korvela, Paul-Erik (toim.), Poliittinen osallistuminen –Vanhan ja uuden osallistumisen jännitteitä, 52–76. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.

Hiilamo Elli-Alina, ”En tiedä nuorelle ehdokkaalle yhtään surkeampaa ajankohtaa” – Ehdokkaat kertovat, miten kuntavaalien siirtäminen sotkee kampanjointia”. Helsingin Sanomat, 8.3.2021.

Hirsjärvi, Sirkka & Hurme, Helena. (2008). Tutkimushaastattelu: teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Gaudeamus Helsinki University Press.

Hirsjärvi, Sirkka, Remes, Pirkko., Sajavaara, Paula & Sinivuori, Eila (2009). Tutki ja kirjoita. Tammi. Helsinki

Kestilä-Kekkonen, Elina, Korvela, Paul-Erik, Kestilä-Kekkonen, Elina, Lappalainen, Pertti, Keränen, Marja & Korvela, Paul-Erik (2017). Poliittinen osallistuminen: Vanhan ja uuden osallistumisen jännitteitä. [Jyväskylä]: Jyväskylän yliopisto.

Kyösti, Anni & Airaksinen, Jenni (2021). Sietämisen rajat – Kunnallisten luottamushenkilöiden kokemuksia häirinnästä. Kuntaliiton julkaisusarja Uutta kunnista 5/2021.

Lamppula, Antti (2015) Vaaliennusteesta internetäänestykseen? Tutkimus tietotekniikan käytöstä ja sen kehittämismahdollisuuksista yleisten vaalien toimittamisessa Suomessa. Tampere: Acta Universitatis Tamperensis 2096, Tampere University Press Tampere: Acta Universitatis Tamperensis 2096, Tampere University Press

Nuorisolaki 21.12.2016/1285.

Oikeusministeriö ”Kuntavaalit siirtyvät kesäkuulle”.

Pekkarinen, Elina & Myllyniemi, Sami 2019 (toim.) Vaikutusvaltaa Euroopan laidalla. Nuorisobarometri 2018. Helsinki: Valtion nuorisoneuvosto Nuorisotutkimusseura & Nuorisotutkimusverkosto & opetus- ja kulttuuriministeriö.

Raiskila, Miira & Matti Wiberg (2017), ”Demokratian ritareista näppäimistösureihin: Poliittisen osallistumisen kirjo laajenee”. Teoksessa Kestilä-Kekkonen, Elina & Paul-Erik Korvela (toim.), Poliittinen osallistuminen. Vanhan ja uuden osallistumisen jännitteitä, 30–51. Jyväskylä: SoPhi.

Tampereen kaupungin nettisivujen kaupunginvaltuusto-sivu.

<https://www.tampere.fi/tampereen-kaupunki/paatoksenteke/kaupunginvaltuusto.html>

Tampereen ylioppilaskunnan nettisivujen kaupunkivaikuttamista käsittelevä osio.
<https://trey.fi/edunvalvonta/kaupunkivaikuttaminen>

Tilastokeskus Kunnallisvaalit 2017 Katsaus äänestämiseen kuntavaaleissa. SVT, Vaalit 2017.
Helsinki: Tilastokeskus.

Tuomi, Jouni. & Sarajärvi, Anneli (2018) Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki. Tammi.

LIITE 1: HAASTATTELURUNKO.

Motivaatio ja taustat:

Mikä motivoi sinua alunperin lähtemään politiikkaan?

Mikä sai sinut asettumaan ehdolle kuntavaaleissa 2021?

Mitkä olivat suurimpia esteitä kuntavaikuttamiseen lähtemiselle?

Miten haluaisit itse muuttaa kuntapolitiikkaa?

Toimintakenttä:

Nuoret ovat tutkimusten mukaan kiinnostuneita politiikasta, mutta se ei näy kuntavaalien äänestysaktiivisuudessa. Mistä luulet tämän johtuvan?

Mitkä asiat näet parhaina tapoina saada nuoret aktiiviseksi kuntavaikuttamisessa?

Millaisena näet nuorten vaikuttamismahdollisuudet politiikassa?

(onko jokin taho kannustanut ehdolle lähtemiseen)

Nuorten osuus ehdokkaista kuntavaaleissa on historiallisesti ollut hyvin pieni (alle 25-v 4% ja 25-34 12%) Miten nuoria saisi kannustettua lähtemään kuntavaikuttamiseen?

Miten tehdä kuntavaalit lähestyttävämmiksi nuorille?

2021

Nämä kuntavaalit ovat olleet monella tavalla poikkeukselliset. Miten vuoden 2021 erityispiirteet ovat vaikuttaneet ehdokkuuteesi/kampanjointisi?

Helpompaa/digikampanjointi?

Vaikuttaako nykytilanne nuorten ehdokkuuteen?